

vannak példák, de általában bíznak a tölgyes és cseres célállományok sikerében.

A szakosztályelnök felhívta a figyelmet, hogy a védett erdők jelentős része idegenhonos fafajokból áll, amiket a természetvédelmi törvény előírása miatt őshonosakra kell átalakítani. Ezért az erdőszerkezet-átalakítás kérdésével többet kell foglalkoznia a szakmának.

Haraszi Gyula vezérigazgató-helyettes az országos és térségi adatok, adottságok, lehetőségek elemzésével nyitotta az erdőtelepítés témakörét. Korszakokra bontva ismertette az első világháború óta elvégzett erdőtelepítéseket, azok viszonyait. Elemezte a jelenlegi támogatási, azon belül az ellenőrzési és

kifizetési rendszert, a földtulajdonosok és erdőgazdálkodók motivációit. A közelmúlt országos adataiból kiderül, hogy döntően a géppel járható szántóterületeket ültették be.

Az előadás utáni hozzászólások szerint a jelenlegi támogatási rendszertől nehezen várható az erdőtelepítések stratégiai tervekben szereplő felfutása. Több hozzászóló említette az MVH rendszerének visszasságait.

A témát folytatva *Bodolay János* főmérnök hozzátette, hogy különböző támogatási forrásokból száz hektárt közelítő területen végeztek erdőtelepítést. Elsősorban cseres és tölgyes állományokat létesítettek.

Ebéd után az erdőtelepítések közül terepen megtekintettük a Hont 51-es tagokat, ahol a 2010-es csapadékos évnek köszönhetően kiváló fejlődési állapotot állapíthattunk meg. A nagyvadállomány miatt elkerülhetetlen volt a vadkárelhárító kerítés építése.

Utolsó szakmai programként a Kemence 38-as tag elegyetlen gyertyánosról elegyes bükkös-tölgyesre való átalakításának sikeres gyakorlati példáját néztük meg *Pesek Géza* kerületvezető erdősz kalauzolásával.

Köszönet a házigazdáknek a jól szervezett programért.

Urbán Pál

OEE Erdőművelési Szakosztály

Új rovatunkban az Erdészeti Lapok egykori nemes hagyományát követve kívánunk teret adni az érdemi szakmai kérdések feletti kölcsönös disputának, kulturált, egymás véleményét tisztelő, érvekkel, tényekkel vitázó írásokat adva közre, melyektől – kinek-kinek habitusa szerint – akár a hevesebb hangnem sem áll távol. A Lapok szerkesztősége örömmel várja a rovatba szánt írásokat, reagálásokat, már az alábbi cikkanyag kapcsán is. Véleményezzünk, érveljünk, disputázzunk!

Ismétlés a tudás anyja

A természetben törvényerejű jelenség, hogy ha egy élőlény, egy állatfaj nagyon elszaporodik, akkor elszaporodnak az élősködői, valamint az őt zsákmányoló ragadozók is.

Észak-Amerikában ha sok a lemming, a farkas négy-öt kölyköt is felnevel, ha kevés, csak egyet. Nálunk egy-egy hernyófaj elszaporodását követi a fűrészdarazsak elszaporodása, szélső esetben pedig a táplálékhiány vet véget a faj életének. A nagyvadjaink ragadozóit ugyan kiirtottuk, de az élősködők annál inkább elszaporodtak. (Bölgöly, bagócs, szarvaslégy, kullancs, májmeztely stb.) A vaddisznókat pedig a járványok tizedelik meg időnként. (Pestis, orbánc.)

A vadászható állatfajaink kiváló tulajdonságai a természetes kiválasztódás révén alakultak ki, ezzel biztosítva a fennmaradásukat. Az, hogy a farkas időnként megkergette a szarvascsapatot, szétugrasztotta a vaddisznókondát, segített elkerülni a beltenyészetet. Egyre többször felbukkan a vadállomány „takarmányozásának” a szükséges és üdvös volta. Szerintem ezeket az állatfajokat azért nevezzük „vad”-nak, mert nem szorulnak rá az ember gondoskodására. Megküzdének az időjárás viszonyaitól, a természetben meg tudják szerezni a mindennapi betevő falatjukat. Nem lehet célunk ezek házi-

asítása! Nem árt tudni, hogy az egyes vadgazdák által végzett „takarmányozás” korántsem a vad táplálását, hanem a könnyebb és gyorsabb zsákmányszerzést szolgálja. Különböző is a vad elsősorban az élőhely-nyújtotta táplálékot veszi fel, és csak azután megy az etetőre, ahol a magaslesen ülő puskás vár rá. Kivétel talán néhány alkoholtartalmú „csemege”, mint a törköly, erjedő gyümölcs, vagy a szarvasra nézve végzetes zsenge kukorica.

Az tagadhatatlan, hogy az ember a természetbe történt beavatkozásával esetenként rontja a szabadon élő állatfajok létfeltételeit. De a gondos vadgazda javíthat is azokon. A természeteshez közeli gazdálkodásával, a fakitermelések télire ütemezésével stb. Ha az erdőgazda nem a fakitermelésből akar maximális haszonra szert tenni, hanem a vad életfeltételeit is javítja, a terület együttes hozama sokkal nagyobb lehet, mint pusztán az erdőgazdálkodásé.

A fentiekhez kapcsolódik a kérdés, mekkora vadállomány tartható fenn egy adott élőhelyen? Erre bőséges alkalmat nyújt az előző évtizedekben történtek tanulmányozása. A vadállományokat nagy katasztrófa sújtotta mind a két világháború után. A közrend felbomlásakor olyan pusztítás érte, hogy például a gímszarvas létszáma körülbelül tízezerre csökkent. De a jelek sze-

rint az állomány kiheverte ezt a pusztítást, a minősége pedig még javult is. Ugyancsak az erdőt ért katasztrófának kell neveznünk azt, amikor a kilencvenes években a szarvaslétszám meghaladta a hatvanezretet. Ez a vad-özön óriási károkat okoz az élőhelyeül szolgáló erdőben. Az erdei makk felszedésével, a csemetek lerágásával megakadályozza az erdő természetes felújulását. De ezen túl, eddig nem látott károkat is okoz, aminek csak a nagy létszáma lehet az oka. A szarvas letördeli a fák hajtásait, lehántja a fák kérgét, a vaddisznó kitérja még a többéves tölgycsemeteket is. Az erdőt telepíteni szándékozók ezért már nem is merészelnek őshonos fafajokból álló, természeteszerű erdőt létesíteni. Az erdőgazdálkodók csak kerítésekkel tudnak – tudnának – védekezni. De az állami erdők kezelőinek kerítésépítési lendületével a magánbirtokosok nem tudnak lépést tartani. Így bekövetkezik az az ördögi kör, hogy az állami erdőből „kikerített” vad révén egyre nagyobb teher nehezedik a magántulajdonosok erdejére. De hová is lenne a világhírű vadállományunk, ha ők is „kikerítenék” azt az erdeikből?

Elérkeztünk ahhoz a ponthoz, hogy a vadállomány már a saját élőhelyét veszélyezteti.

Reményfy László
erdőmérnök